

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobců: a) M. K., dříve P., a b) nezl. V. P., zastoupený žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní, oba státní příslušníci Ukrajiny, zastoupeni JUDr. Jiřím Sobotkou, advokátem v Nymburce, Palackého 223/5, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2004, čj. OAM-1359/VL-18-K03-2004, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 5. 2005, čj. 30 Az 100/2004-24,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 5. 2005, čj. 30 Az 100/2004-24, se zrušuje.**
- II. Žaloba se odmítá.**
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- IV. Odměna advokáta JUDr. Jiřího Sobotky se určuje částkou 1750 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 25. 5. 2004, čj. OAM-1359/VL-18-K03-2004, neudělil žalobcům azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně rozhodl, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Žalobci napadli rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové. V žalobě pouze uvedli, že v předcházejícím řízení o udělení azylu v České republice byli zkráceni na svých právech, a proto napadají předmětné rozhodnutí v plném rozsahu, dále parafrázovali některá ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a zákona o azylu, která - jak žalobci tvrdí - správní orgán porušil. Pokud jde o skutkové důvody, na jejichž základě tvrdí

porušení zákona, toliko odkázali na spisový materiál, který se vztahuje k jejich žádosti o udělení azylu.

Krajský soud v Hradci Králové žalobu rozsudkem ze dne 19. 5. 2005, čj. 30 Az 100/2004-24, zamítl, neboť dospěl k závěru, že v řízení před žalovaným nedošlo k žádnému porušení ustanovení o řízení, skutková zjištění, z nichž rozhodnutí žalovaného vycházelo, byla dostatečná a právní závěr žalovaného vyjádřený v rozhodnutí je v souladu se zákonem.

Žalobci (stěžovatelé) napadli rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností. Uvedli, že důvod kasační stížnosti spatřují především v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Mají za to, že si žalovaný neopatřil dostatečné a věrohodné podklady pro důkladné posouzení jejich žádosti o azyl v České republice a jeho rozhodnutí nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Žalovaný také nedostatečně posoudil možnost udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu a nedostatečně přihlédl ke skutečnosti uvedené v § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť stěžovatelům v případě jejich vycestování do státu a oblasti, v níž měli v poslední době trvalé bydliště, hrozí nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení, ne-li nebezpečí týrání. Stěžovatelé rovněž požádali o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatelky učiněné ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde jsou žadatelé chráněni před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelů žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud pak na základě kasační stížnosti přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnili stěžovatelé v podané kasační stížnosti. Shledal přitom vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž musel přihlédnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v řízení před krajským soudem chyběly podmínky řízení [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud o věci uvážil takto:

Podle ustanovení § 71 odst. 1 s. ř. s. musí žaloba kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3 s. ř. s.) obsahovat označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést a návrh výroku rozsudku. Podle věty třetí odstavce 2 tohoto ustanovení může žalobce rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby.

Ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní, tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná, skutková tvrzení a konkrétní právní argumentaci, ze kterých vyplývá proč považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se správní orgán dopustil, a rovněž je povinen uvést svůj právní náhled na to, proč tu jde o nezákonnost. Líčení skutkových okolností přitom nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, k nimž při vyřizování věci určitého druhu může docházet, ale musí být individualizovaným, a tedy od jiných skutkových okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Právní náhled na věc nemůže být proveden obecným odkazem na určitá ustanovení zákona, a na práva či povinnosti v nich stanovené, ale musí aplikovatelné právní normy subsumovat na vylíčená skutková tvrzení a obsahovat právní výtky opírající se o tyto skutkové okolnosti. Nelze se ztotožnit s názorem, že při obecném výčtu porušených ustanovení správního řádu soud žalobu může projednat v takto obecných mezích, tedy z hlediska, zda nebyla porušena označená ustanovení správního řádu. Pokud by soud takovou žalobu považoval za projednatelnou, musel by vymezit všechny povinnosti, které jsou označenými ustanoveními správnímu orgánu uloženy, podřadit jim veškeré jeho úkony a posoudit, zda ustanovením zákona odpovídají či nikoliv, stejně jako by z těchto hledisek musel úplně zkoumat vydané rozhodnutí. K žalobě postrádající skutkové výtky by se tak mnohdy dostalo žalobci podrobnějšího přezkumu, než pokud by jimi byl rozsah přezkumu vymezen. Ve vztahu k porušení předpisu hmotněprávního by nedostatek skutkového vymezení žalobních bodů a pouhý odkaz na ustanovení právního předpisu znamenal rozbor všech v úvahu přicházejících podmínek jeho naplnění, což je nereálné. Ve svém důsledku by akceptace podobných nedostatků žalobních bodů vedla k popření povinnosti žalobní body označit. V této argumentaci vychází Nejvyšší správní soud z rozsudku svého rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005–57, publikovaného pod č. 835/2006 Sb. NSS.

Prostý výčet paragrafů správního řádu, případně jejich parafrázi bez další specifikace, nelze považovat za žalobní bod. Soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti správního aktu, proto nepostačí, vytýká-li žaloba obecně, že zákon byl porušen s rovněž obecným odkazem k zákonným ustanovením, nebo vytýká-li, že řízení bylo vadné, aniž by zároveň poukazovala na konkrétní skutečnosti, z nichž je takové tvrzení dovozováno. Také odkaz na spisový materiál nelze bez dalšího považovat za žalobní bod (skutkový důvod), neboť skutkové důvody se mají vztahovat ke konkrétnímu namítanému porušení zákona. Soud nemá a nemůže za žalobce podřazovat prosté žalobní citaci procesního předpisu skutkové okolnosti ze spisu. Pokud žaloba žádný žalobní bod neobsahuje, může být sice tento nedostatek podmínek řízení zhojen, nicméně pouze v

zákoně lhůtě pro podání žaloby (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2005, čj. 8 Azs 52/2005-56,¹ a ze dne 22. 4. 2004, čj. 6 Azs 22/2004-42²).

Jak vyplývá ze soudního spisu, stěžovatelé v žalobě neuvedli více, než že v předcházejícím řízení o udělení azylu v České republice byli zkráceni na svých právech, a proto napadají předmětné rozhodnutí v rozsahu výroků, kterými jim žalovaný neudělil azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a nevztáhl na ně překážku vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu; dále parafrázovali některá ustanovení správního řádu a zákona o azylu, která měla být správním orgánem porušena; pokud jde o skutkové důvody, na jejichž základě tvrdí porušení zákona, odkázali na spisový materiál, který se vztahuje k jejich žádosti o udělení azylu. V žalobě zcela chybí konkrétní skutková tvrzení i právní výtky.

Žaloba stěžovatelů tedy neobsahovala žádný žalobní bod a tento nedostatek podmínek řízení nebyl v zákoně lhůtě (ostatně ani po jejím uplynutí) odstraněn.

Nejvyšší správní soud dodává, že není dána zákonná povinnost soudu v případech, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod, vyzývat žalobce k odstranění vad ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, čj. 2 Azs 9/2003-40³). I kdyby Nejvyšší správní soud připustil povinnost soudu vyzvat žalobce k odstranění vad podání, nemohlo by to zvrátit jeho závěry v posuzované věci. Uplynutím lhůty pro podání žaloby se chybějící žalobní body staly neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení. Lhůta pro podání žaloby je přitom lhůtou zákonnou, kterou soud svým rozhodnutím nemůže prodloužit.

Nejvyšší správní soud dospěl na základě shora uvedené úvahy k závěru, že Krajský soud v Hradci Králové měl po uplynutí zákonem stanovené lhůty pro podání žaloby návrh stěžovatelů odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nedostatek podmínek řízení. Jestliže krajský soud o žalobě rozhodl meritorně, tj. věc přezkoumal a žalobu zamítl, pochybil (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2005, čj. 7 Azs 294/2004-41⁴, a ze dne 20. 2. 2006, čj. 8 Azs 172/2005-50⁵). Nejvyšší správní soud k této skutečnosti přihlédl z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 s. ř. s.].

S ohledem na shora uvedené odůvodnění Nejvyšší správní soud nezkoumal rozsudek krajského soudu v rozsahu stížních bodů, a podle § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. jej zrušil. S ohledem na dikci ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. věta první za středníkem, Nejvyšší správní soud rozhodl současně o odmítnutí žaloby stěžovatelů podle § 46 odst. a) s. ř. s.

V souladu s ustanovením § 110 odst. 2 věty druhé s. ř. s. rozhodl Nejvyšší správní soud i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta. Stěžovatelé ani žalovaný proto nemají právo na náhradu nákladů řízení.

¹ <http://www.nssoud.cz>

² <http://www.nssoud.cz>

³ <http://www.nssoud.cz>

⁴ <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=4116>

⁵ <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=5931>

Stěžovatelům byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokáta částkou 1 x 800 Kč za jeden úkon právní služby - převzetí a příprava věci, a dále 1 x 75 Kč na úhradu hotových výdajů ve věci každého ze stěžovatelů v souladu s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), § 12 odst. 4 a § 13 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, celkem 1750 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 23. srpna 2006

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu